

คำวินิจฉัยของ นายสุจิต บุญบงการ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๘๘/๒๕๕๘

วันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมือง (นายประพันธ์ศักดิ์ กมลเพชร ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นหัวหน้าพรรค)
ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดคำสั่งของนายทะเบียนพรรคการเมืองให้รับจดทะเบียน
การจัดตั้งพรรคมหาชน

ข้อเท็จจริง

นายประพันธ์ศักดิ์ กมลเพชร ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นหัวหน้าพรรคมหาชน ในฐานะผู้ขอจัดตั้ง
พรรคการเมือง (ผู้ร้อง) ได้ยื่นคำร้องลงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๕๘ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา
วินิจฉัยชี้ขาดให้นายทะเบียนพรรคการเมือง (ผู้ถูกร้อง) มีคำสั่งรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคมหาชน
แทนการรับและการตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับของพรรคราษฎรในรายการชื่อ จากเดิมชื่อ
“พรรคราษฎร” เป็นชื่อ “พรรคมหาชน” เพื่อลบสิ่งกีดขวางการโต้แย้งสิทธิมหาชน กรณีนายทะเบียน
พรรคการเมืองมีคำสั่งไม่รับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมืองในชื่อ “พรรคมหาชน” ตามคำขอจัดตั้ง
พรรคการเมืองของนายประพันธ์ศักดิ์ กมลเพชร ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นหัวหน้าพรรคมหาชน ซึ่งเป็น
การไม่ชอบด้วยเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ไม่ชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ไม่ชอบด้วยหลักกฎหมายมหาชน และไม่ชอบด้วยหลักรัฐศาสตร์ว่าด้วย
อุดมการณ์แห่งพรรคการเมืองในระบบการเมืองสมัยใหม่ โดยมีข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบ
พอสรุปได้ว่า

๑. เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๓๗ ผู้ร้องในฐานะชนชาวไทย ได้ใช้สิทธิและเสรีภาพ
ในการร่วมกันจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองเพื่อสร้างเจตนารมณ์ทางการเมืองภาคประชาชน โดยมีหลักการ
และวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินกิจการทางการเมืองตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมี
พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามหลักการแห่งรัฐธรรมนูญ ซึ่งตามหลักรัฐศาสตร์ถือได้ว่าเป็น
การก่อกำเนิดพรรคการเมืองตามธรรมชาติภายนอกรัฐสภา ผู้ร้องและคณะซึ่งได้ร่วมกันดังกล่าว
ได้ดำเนินกิจกรรมทางการเมืองในนาม “พรรคมหาชน” ซึ่งประกอบด้วยหน่วยองค์กรย่อย คือ
สภาประชาชนสนามหลวงและสภาราษฎรตลอดมา จนกระทั่งเป็นที่รับทราบในสังคมการเมืองของ
ประเทศไทยอย่างแพร่หลาย

๒. เมื่อวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๔๗ ผู้ร้องได้ยื่นหนังสือแสดงเจตจำนงในการแสดงสิทธิการใช้และสงวนไว้ซึ่งคำขอจดทะเบียนพรรคการเมือง ชื่อ “พรรคมหาชน” ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งมีประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นนายทะเบียนพรรคการเมืองโดยตำแหน่ง

๓. เมื่อวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๔๗ ผู้ร้องพร้อมด้วยคณะผู้ก่อตั้งพรรคมหาชนได้เดินทางไปยื่นคำขอจัดตั้งพรรคการเมืองชื่อพรรคมหาชนต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง แต่เจ้าหน้าที่ไม่รับไว้โดยแจ้งว่า เอกสารไม่ครบถ้วนพร้อมทั้งแนะนำให้ผู้ร้องและคณะไปทำการแก้ไขแล้วนำมายื่นใหม่

๔. เมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๔๗ ผู้ร้องได้ยื่นคำขอจัดตั้งพรรคการเมืองต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๓ โดยมีหลักฐานเป็นสำเนาใบตอบรับของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ในวันเดียวกันนั้น ได้มีนายปาน พิงสุจริต รองเลขาธิการของพรรคการเมือง ซึ่งนายทะเบียนพรรคการเมืองได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วในชื่อ “พรรคราษฎร” ได้มายื่นหนังสือแจ้งการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับของพรรคราษฎรในรายการ “ชื่อพรรค” โดยเปลี่ยนแปลงชื่อเป็น “พรรคมหาชน” ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๓

๕. เมื่อวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๔๗ นายทะเบียนพรรคการเมืองโดยผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน ได้มีหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๑/๗๐๑๖ ลงวันที่เดียวกันแจ้งแก่ผู้ร้อง ให้ผู้ร้องจัดส่งและแก้ไขหลักฐานประกอบการยื่นคำขอจัดตั้งพรรคการเมืองชื่อ “พรรคมหาชน” จำนวน ๑๐ รายการไปยังนายทะเบียนพรรคการเมืองภายใน ๗ วัน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๕ โดยหนังสือดังกล่าวได้แจ้งแก่ผู้ร้องด้วยว่า “นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับการตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคในรายการชื่อพรรคราษฎรเป็นพรรคมหาชน ตามนัยมาตรา ๓๓ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ จึงปรากฏชื่อพรรคมหาชนเป็นพรรคการเมืองในทะเบียนพรรคการเมืองแล้ว” และภายหลังจากผู้ร้องได้รับหนังสือแจ้งให้จัดส่งและแก้ไขหลักฐานประกอบการยื่นคำขอจัดตั้งพรรคการเมืองชื่อ “พรรคมหาชน” ดังกล่าวแล้ว ผู้ร้องได้ดำเนินการแก้ไขหลักฐานจนครบถ้วนเรียบร้อยและจัดส่งทันตามกำหนดระยะเวลา ๗ วัน ตามหนังสือนำส่งฉบับลงวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๔๗

๖. ต่อมานายทะเบียนพรการเมืองได้มีคำสั่งไม่รับจดทะเบียนการจัดตั้งพรคมาหชนซึ่งผู้ร้องได้ยื่นคำขอจัดตั้งไว้ โดยให้เหตุผลว่า “นายทะเบียนพรการเมืองได้ตรวจสอบคำขอและเอกสารหลักฐานประกอบคำขอที่ให้แก้ไขเพิ่มเติมแล้วปรากฏว่า ไม่ได้แก้ไขพรการเมืองจากพรคมาหชนเป็นชื่อพรการเมืองอื่น ทำให้ชื่อพรการเมืองซ้ำกับชื่อพรคมาหชนที่ปรากฏอยู่ในทะเบียนพรการเมือง ที่เปลี่ยนชื่อมาจากพรคมาหชน ซึ่งนายทะเบียนพรการเมืองตอบรับการเปลี่ยนแปลงเมื่อวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๔๗ ซึ่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๔ (๕) กำหนดว่า ชื่อพรการเมืองและภาพเครื่องหมายพรการเมืองไม่ซ้ำหรือพ้อง หรือมีลักษณะคล้ายคลึงกับชื่อพรการเมืองหรือภาพเครื่องหมายพรการเมืองของผู้ขอจัดตั้งพรการเมืองที่ได้ยื่นคำขอไว้ตามมาตรา ๑๓ หรือของพรการเมืองอื่นที่นายทะเบียนได้รับจดทะเบียนการจัดตั้งพรการเมืองไว้ก่อนแล้ว จึงสั่งไม่รับจดทะเบียนจัดตั้งพรคมาหชนตามมาตรา ๑๕ วรรคสาม ของกฎหมายเดียวกัน” ทั้งนี้ ตามสำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๑/๘๐๖๔ ลงวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๔๗

๗. ผู้ร้องได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งไม่รับการจดทะเบียนจัดตั้งพรการเมืองจากนายทะเบียนพรการเมือง เมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๔๗ และเห็นว่า คำสั่งนายทะเบียนพรการเมืองที่ไม่รับการจดทะเบียนจัดตั้ง “พรคมาหชน” ซึ่งผู้ร้องได้ยื่นคำขอจัดตั้งไว้ นั้น เป็นการเลือกปฏิบัติให้อภิสิทธิ์แก่กลุ่มบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะเจาะจง ก่อให้เกิดผลเป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพของผู้ร้องและคณะในการรวมกันเป็นพรการเมืองตามที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ เป็นการไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๔๗ ไม่ชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ มาตรา ๑๖ มาตรา ๑๗ มาตรา ๑๘ และมาตรา ๓๓ กล่าวคือ

๑) การที่ผู้ร้องได้ยื่นคำร้องขอจัดตั้งพรการเมืองโดยได้ปฏิบัติครบถ้วน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕ แล้ว นายทะเบียนพรการเมืองจึงต้องจดทะเบียนในทะเบียนพรการเมืองและประกาศในราชกิจจานุเบกษา การที่นายทะเบียนพรการเมืองอ้างว่า ชื่อพรคมาหชนซึ่งผู้ร้องยื่นคำขอจัดตั้งไปซ้ำกับชื่อพรคมาหชนที่เปลี่ยนชื่อมาจากพรคมาหชน และนายทะเบียนแจ้งให้ผู้ร้องแก้ไขชื่อจากพรคมาหชนเป็นชื่อพรการเมืองอื่นแล้ว แต่ผู้ร้องมิได้แก้ไขแต่อย่างใดนั้น เป็นข้ออ้างที่ไม่ชอบด้วยเหตุผล เนื่องจากไม่ปรากฏว่า นายทะเบียนพรการเมืองได้แจ้งให้ผู้ร้องแก้ไขรายการชื่อพรคมาหชนแต่อย่างใด

๒) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ไม่มีเจตนารมณ์ให้พรรคการเมืองเปลี่ยนแปลงชื่อพรรค และไม่มีบทบัญญัติใดให้อำนาจนายทะเบียนพรรคการเมืองรับแจ้งหรือตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับของพรรคการเมืองในรายการชื่อพรรคการเมืองแต่อย่างใด ทั้งนี้ด้วยเหตุผล ๓ ประการ กล่าวคือ

(๑) ตามหลักรัฐศาสตร์ พรรคการเมืองในระบบประชาธิปไตยระบบรัฐสภา เป็นเรื่องของอุดมการณ์ทางการเมืองของกลุ่มบุคคลที่รวมตัวกันขึ้น เนื่องจากความคิดเห็นทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมในแนวทางกว้าง ๆ คล้ายคลึงกัน ซึ่งแสดงออกโดยการกำหนดนโยบาย เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนส่วนใหญ่ให้มากที่สุด โดยมุ่งหมายในการจัดตั้งรัฐบาลเพื่ออำนาจการปกครองตามนโยบายที่กำหนดไว้ ส่วนการเปลี่ยนชื่อนิติบุคคลนั้นเป็นเจตนารมณ์ของกฎหมายพาณิชย์ว่าด้วยหุ้นส่วนและบริษัทซึ่งเป็นกฎหมายเอกชน หากเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายมหาชนไม่ การเปลี่ยนชื่อพรรคการเมืองนั้นเป็นการเปลี่ยนแปลงหลักการ การยินยอมให้มีการเปลี่ยนชื่อพรรคการเมืองก็มีผลเท่ากับยินยอมให้พรรคการเมืองสามารถเปลี่ยนอุดมการณ์ได้ มิใช่เป็นเพียงเปลี่ยนแปลงนโยบาย ตัวอย่างเช่น การเปลี่ยนชื่อพรรคประชาธิปัตย์ เป็นชื่อพรรคคอมมิวนิสต์ ย่อมมีผลเป็นการเปลี่ยนอุดมการณ์อย่างเห็นได้ชัด หากยินยอมให้มีการเปลี่ยนแปลงชื่อพรรคการเมืองได้แล้วก็จักทำให้ระบบพรรคการเมืองขาดความเข้มแข็งในทางอุดมการณ์ นอกจากนี้แล้ว ค่าที่ข้อบังคับพรรคการเมืองมีผลเท่ากับเป็นธรรมนูญการบริหารพรรคการเมือง การเปลี่ยนข้อบังคับของพรรคในรายการชื่อพรรคการเมืองก็เปรียบเสมือนเช่น การแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาในรายการชื่อเป็นประมวลกฎหมายแพ่ง เป็นต้น

โดยที่หลักการสำคัญในการจัดตั้งพรรคการเมืองในระบบประชาธิปไตยระบบรัฐสภาอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขนั้น จักต้องคำนึงถึงความเป็นจริงตามธรรมชาติ รัฐธรรมนูญ นิติธรรม และธรรมเนียมปฏิบัติประกอบกัน เพราะพรรคการเมืองเป็นสถาบันการเมืองของมนุษย์ที่จักต้องมีอุดมการณ์ หลักการ นโยบาย วัตถุประสงค์ในการประกอบกิจกรรมทางการเมืองเพื่อส่วนรวมร่วมกัน มีวัฒนธรรมขององค์กร มีระเบียบวินัยที่ดีงาม มีอารยธรรมในการประพฤติปฏิบัติที่สามารถสร้างความเชื่อถือศรัทธากับประชาชนได้ เพราะประชาชนในระบบประชาธิปไตยคือผู้ทรงไว้ซึ่งอำนาจในการตัดสินใจทางการเมือง และสถาบันทางการเมืองทุกสถาบันเป็นองค์ประกอบสำคัญ สถาบันพระมหากษัตริย์

ถือเป็นสถาบันสูงสุดเป็นสถาบันประมุขของประเทศชาติราชอาณาจักรสำหรับพรรคการเมืองต้องมีจริยธรรมพร้อมประสานเจตนารมณ์ อุทิศการ ผลิตการ นโยบาย วัตถุประสงค์ และผลประโยชน์ของประชาชนให้ประสานกลมกลืนกัน พรรคการเมืองจึงจักต้องมีลักษณะเป็นสถาบันทางการเมืองที่มีความยืดหยุ่นตามธรรมชาติสูงรวมถึงความมั่นคงยั่งยืนในลักษณะสถาบันอันเป็นตัวแทนสะท้อนเจตนารมณ์และนโยบายรากฐานของประชาชน มิใช่บริษัทหรือบุคคลซึ่งแปรเปลี่ยนชื่อเสียงเรียงนามได้ตามอำเภอใจ การก่อกำเนิดพรรคการเมืองในมิติทางนิติศาสตร์นั้นจักต้องมีการก่อกำเนิดพรรคการเมืองขึ้นตามความเป็นจริงทางธรรมชาติของสังคมการเมืองเสียก่อน หลังจากนั้นจึงนำพรรคการเมืองที่เกิดขึ้นตามธรรมชาตินั้นไปจัดแจ้งตามกระบวนการ เพื่อให้พรรคการเมืองนั้นดำรงอยู่ในฐานะที่มีมิติทางนิติศาสตร์รับรอง เช่นการมีฐานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย เป็นต้น

(๒) การแปลความและการค้นหาเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เกี่ยวด้วยอำนาจตอบรับการเปลี่ยนแปลงของนายทะเบียนพรรคการเมืองต้องพิเคราะห์ถึงถ้อยคำในตัวบทมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง (๕) และมาตรา ๓๓ ซึ่งจะเห็นได้ว่าการเปลี่ยนแปลงของพรรคการเมืองที่ได้จัดแจ้งไว้แล้ว กฎหมายให้อำนาจนายทะเบียนรับและตอบรับการเปลี่ยนแปลงเพียง ๔ ประการเท่านั้น คือ

ก) การเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรคการเมือง

ข) การเปลี่ยนแปลงข้อบังคับของพรรคการเมือง

ค) การเปลี่ยนแปลงรายการซึ่งปรากฏในคำขอจัดตั้งพรรคการเมือง ตามมาตรา ๑๓ วรรคสอง (๑) – (๕) จำนวน ๕ รายการ เช่น (๑) ชื่อพรรคการเมือง ซึ่งกฎหมายให้อำนาจเปลี่ยนแปลงเฉพาะ (๕) เท่านั้น คือ รายการชื่อ อาชีพ ที่อยู่ และลายมือชื่อคณะกรรมการบริหารพรรค หากได้ให้อำนาจเปลี่ยนแปลงรายการใน (๑) ชื่อพรรคการเมือง แต่อย่างใดไม่ ดังนี้หากกฎหมายมีความมุ่งหมายให้มีการเปลี่ยนแปลงชื่อพรรคการเมืองได้แล้ว มาตรา ๓๓ ก็จักต้องบัญญัติถ้อยคำให้มีผลไปถึงอำนาจการรับและตอบรับการเปลี่ยนแปลง ในมาตรา ๑๓ วรรคสอง (๑) ชื่อพรรคการเมืองผนวกเข้าไปด้วย ไมเช่นนั้นก็จักต้องเพิ่มถ้อยคำในตัวบทมาตรา ๓๓ วรรคแรก ว่า “หรือการเปลี่ยนแปลงอื่นใดของพรรคการเมือง”

ง) รายละเอียดเกี่ยวกับสาขาพรรคการเมือง ที่แจ้งไว้ในแบบที่นายทะเบียนกำหนดตามมาตรา ๓๐

(๓) นอกจากนี้เมื่อพิเคราะห์ถ้อยคำในมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง (๕) ที่ว่า “... ชื่อของพรรคการเมืองอื่นที่ได้ยื่นคำขอไว้ตามมาตรา ๑๓ หรือของพรรคการเมืองอื่นที่นายทะเบียนได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองไว้ก่อนแล้ว...” จะเห็นได้ว่าถ้อยคำในตัวบทมิได้บัญญัติว่า “...หรือของพรรคการเมืองอื่นที่นายทะเบียนได้ตอบรับการเปลี่ยนแปลงชื่อ หรือเปลี่ยนแปลงข้อบังคับของพรรคในรายการชื่อ...” แต่อย่างไร

ดังนี้ เมื่อพิเคราะห์ถ้อยคำในตัวบทมาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง (๕) และมาตรา ๓๓ แล้วสามารถสรุปได้ ๒ ประการ คือ

ก) นายทะเบียนไม่มีอำนาจรับหรือตอบรับการเปลี่ยนแปลงชื่อพรรคการเมืองหรือข้อบังคับในรายการชื่อพรรคการเมืองแต่อย่างไร

ข) คำขอจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๓ จะสมบูรณ์ครบถ้วนเพียงพอที่นายทะเบียนพรรคการเมืองจะรับแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง ตามมาตรา ๑๔ หรือไม่นั้น ไม่ต้องพิเคราะห์ถึงว่าชื่อพรรคการเมืองที่ขอจัดตั้งพ้องกับพรรคการเมืองอื่นที่นายทะเบียนได้ตอบรับการเปลี่ยนแปลงชื่อพรรคการเมือง หรือข้อบังคับในรายการชื่อพรรคการเมือง แต่อย่างไร

๓) เมื่อกฎหมายมิได้ให้อำนาจนายทะเบียนพรรคการเมืองรับและตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับของพรรคการเมืองในรายการชื่อ เช่นนี้แล้ว จึงต้องยึดหลักกฎหมายมหาชนที่ว่า “สิ่งที่กฎหมายมิได้ให้อำนาจไว้จะกระทำมิได้” ซึ่งหลักการนี้ได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ แล้วคำสั่งของนายทะเบียนพรรคการเมืองที่ไม่รับแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองตามที่ผู้ร้องได้ยื่นคำขอไว้โดยถูกต้องครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕ จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

๔) มีประเด็นปัญหาสำคัญที่ขอศาลรัฐธรรมนูญได้โปรดพิจารณาวินิจฉัยเพื่อเป็นบรรทัดฐานอันจะเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติและประชาชนสืบไป ดังต่อไปนี้

(๑) “นายทะเบียนพรรคการเมืองมีอำนาจรับและตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับในรายการชื่อของพรรคการเมือง ตามมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ หรือไม่”

(๒) “กรณีพรรคการเมืองยื่นคำขอเปลี่ยนแปลงข้อบังคับของพรรคการเมืองในรายการชื่อต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง ซึ่งชื่อที่ขอเปลี่ยนแปลงนั้นพ้องหรือคล้ายคลึงกับชื่อของพรรคการเมือง

ที่ได้ยื่นคำขอจัดตั้งพรรคการเมืองไว้ต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองในวันเดียวกัน ผู้ใดมีสิทธิในชื่อพรรคการเมืองนั้นดีกว่ากัน”

(๓) “การขอเปลี่ยนแปลงชื่อพรรคการเมือง เป็นการขัดต่อเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ขัดต่อเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ขัดต่อหลักกฎหมายมหาชน ขัดต่อหลักรัฐศาสตร์ว่าด้วยอุดมการณ์แห่งพรรคการเมืองในระบบประชาธิปไตยระบบรัฐสภาสมัยใหม่ หรือไม่”

(๔) “การแจ้งขอเปลี่ยนแปลงข้อบังคับของพรรคการเมืองเฉพาะแต่ในรายการชื่อต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง ขัดต่อเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญ และหรือกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ หรือไม่”

๘. การที่ผู้ร้องใช้สิทธิโดยยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้วินิจฉัยชี้ขาดคำสั่งของนายทะเบียนพรรคการเมืองดังกล่าวในวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๔๗ จึงเป็นการใช้สิทธิภายในสามสิบวันตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๗ โดยสมบูรณ์ครบถ้วนแล้ว

๕. ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดโดยอาศัยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ มาตรา ๔๗ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ มาตรา ๑๖ มาตรา ๑๗ มาตรา ๑๘ มาตรา ๓๓ ดังนี้

๑) ให้นายทะเบียนพรรคการเมืองเพิกถอนการตอบรับการเปลี่ยนแปลงและหรือจดทะเบียนการจัดตั้งและการขึ้นทะเบียนพรรคการเมืองและหรือการประกาศในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งการจัดตั้งพรรคการเมืองชื่อพรรคมหาชนให้กับคณะบุคคลซึ่งแจ้งการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคราษฎรในรายการชื่อจากเดิมชื่อพรรคราษฎรเป็นพรรคมหาชน

๒) ให้นายทะเบียนพรรคการเมืองยืนยันการรับจดทะเบียนและจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมืองชื่อ “พรรคมหาชน” ตามที่ผู้ร้องได้ยื่นคำขอจัดตั้งไว้ให้ปรากฏในทะเบียนพรรคการเมืองและประกาศการจัดตั้ง “พรรคมหาชน” ในราชกิจจานุเบกษา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๘ โดยให้ผลเป็นคำขอจัดตั้งพรรคการเมือง ตั้งแต่วันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๔๗

๓) นอกจากขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดในประเด็นแห่งคดีดังกล่าวข้างต้นแล้ว ผู้ร้องยังมีประเด็นที่ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยในการดำเนินกระบวนการพิจารณาดังนี้

(๑) มีคำสั่งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองจัดตั้งคณะกรรมการสอบสวนว่าการประชุมใหญ่ของพรรคราษฎรเพื่อเปลี่ยนชื่อพรรคราษฎรเป็นพรรคมหาชนและกระบวนการขอเปลี่ยนชื่อพรรคราษฎรเป็นพรรคมหาชนมีข้อเท็จจริงประการใด ถูกต้องตามข้อบังคับของพรรคราษฎรหรือไม่ คณะบุคคลที่เกี่ยวข้องมีเจตนาติดกันกลั่นแกล้งคณะผู้จัดตั้งพรรคมหาชนผู้มีเจตนาสุจริตทางการเมืองเพื่อส่วนรวมหรือไม่ เพื่อประกอบการพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดของศาลรัฐธรรมนูญเพื่อความยุติธรรม

(๒) มีคำสั่งอนุญาตให้นายประพันธ์ศักดิ์ กมลเพชร ผู้ร้อง ในฐานะผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นหัวหน้าพรรคมหาชน พร้อมทั้งนายเศรษฐีรัชต์ นนท์ชมภู นายวรนิติ์ วัศสนธิ์ นายธีรพล ยามาลี และนายมานพ บัวทอง คณะที่ปรึกษากฎหมาย เข้าร่วมชี้แจงข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย ต่อศาลรัฐธรรมนูญด้วย

ข้อวินิจฉัย

จากคำร้องของผู้ร้อง ผู้ร้องขอให้วินิจฉัยใน ๒ ประเด็น คือ

๑. ให้นายทะเบียนพรรคการเมืองเพิกถอนการรับจดทะเบียนและจดทะเบียนการจัดตั้งและการขึ้นทะเบียนพรรคการเมืองและหรือประกาศในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งการจัดตั้งพรรคการเมืองชื่อพรรคมหาชนให้กับคณะบุคคล ซึ่งแจ้งการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคราษฎรในรายการชื่อจากเดิมชื่อพรรคราษฎรเป็นพรรคมหาชน

๒. ให้นายทะเบียนพรรคการเมืองยืนยันการรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมืองชื่อ “พรรคมหาชน” ตามที่ผู้ร้องได้ยื่นคำขอจัดตั้งไว้ให้ปรากฏในทะเบียนพรรคการเมือง และประกาศการจัดตั้ง “พรรคมหาชน” ในราชกิจจานุเบกษา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๘ โดยให้ผลเป็นคำขอจัดตั้งพรรคการเมือง ตั้งแต่วันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๔๗

ส่วนคำร้องอีกสองคำร่อนั้น เป็นคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยในการดำเนินกระบวนการพิจารณา คือ ให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองจัดตั้งคณะกรรมการสอบสวนเกี่ยวกับการประชุมใหญ่ของพรรคราษฎร และกระบวนการขอเปลี่ยนชื่อพรรคราษฎรเป็นพรรคมหาชน มีข้อเท็จจริงเพียงใดนั้น พิจารณาแล้วเห็นว่าศาลรัฐธรรมนูญไม่มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัย ส่วนอีกคำร้องหนึ่งที่ทำให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งอนุญาตให้นายประพันธ์ศักดิ์ กมลเพชร และคณะเข้าร่วมชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญนั้น เป็นดุลพินิจของศาลรัฐธรรมนูญ เห็นว่า ไม่เป็นประเด็นที่จะต้องพิจารณาวินิจฉัย จึงไม่รับไว้พิจารณาวินิจฉัย

จากคำขอของผู้ร้อง พิจารณาแล้วเห็นว่า เป็นคำร้องที่ขอให้พิจารณากรณีที่เกี่ยวข้องกับการรับหรือไม่จัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองของนายทะเบียนพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๗ ได้บัญญัติให้สิทธิผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมือง ซึ่งไม่เห็นด้วยกับคำสั่งไม่รับจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองของนายทะเบียนพรรคการเมือง ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้วินิจฉัยชี้ขาดภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งไม่รับจัดแจ้ง และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดเป็นประการใดแล้วให้นายทะเบียนปฏิบัติให้เป็นไปตามนั้น

ดังนั้น จึงเป็นการสมควรกำหนดประเด็นเพื่อพิจารณาวินิจฉัยใหม่ให้ชัดเจนขึ้นดังนี้

คำสั่งของนายทะเบียนพรรคการเมืองที่ไม่รับจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคมหาชนชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

ในการวินิจฉัยประเด็นข้างต้น จำต้องวินิจฉัยว่า การไม่รับจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคมหาชนของนายทะเบียนพรรคการเมืองเป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕ หรือไม่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๔ บัญญัติว่า “เมื่อได้รับคำขอจัดตั้งพรรคการเมืองให้นายทะเบียนพิจารณาตรวจสอบในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) ผู้จัดตั้งพรรคการเมืองเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๘ และมีจำนวนไม่น้อยกว่าสิบห้าคน

(๒) นโยบายและข้อบังคับพรรคการเมืองมีลักษณะไม่ขัดต่อมาตรา ๑๐

(๓) เอกสารการขอจัดตั้งพรรคการเมืองมีรายการครบถ้วนตามมาตรา ๑๑ และมาตรา ๑๓

(๔) คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๒ และ

(๕) ชื่อพรรคการเมืองและภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองไม่ซ้ำหรือพ้องหรือมีลักษณะคล้ายคลึงกับชื่อพรรคการเมืองหรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองของผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองอื่นที่ได้ยื่นคำขอไว้ตามมาตรา ๑๓ หรือของพรรคการเมืองอื่นที่นายทะเบียนได้รับจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองไว้ก่อนแล้ว

ในกรณีที่นายทะเบียนตรวจสอบแล้วเห็นว่าถูกต้องและครบถ้วน ให้นายทะเบียนรับจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง และแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับคำขอจัดตั้งพรรคการเมือง

ในกรณีที่มิใช่ทะเบียนตรวจสอบแล้วเห็นว่า คุณสมบัติหรือจำนวนของผู้จัดตั้งพรรคการเมือง หรือนโยบายและข้อบังคับพรรคการเมือง หรือคุณสมบัติของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือชื่อพรรคการเมือง หรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองไม่เป็นไปตามวรรคหนึ่ง (๑) (๒) (๔) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนสั่งไม่รับจดทะเบียนการตั้งพรรคการเมืองและแจ้งเป็นหนังสือพร้อมทั้งเหตุผลให้ผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนได้รับคำขอจัดตั้งพรรคการเมือง”

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๕ บัญญัติว่า “ในกรณีที่นายทะเบียนตรวจสอบแล้วเห็นว่าเอกสารการขอจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๔ (๓) มีรายการไม่ครบถ้วนตามมาตรา ๑๑ หรือมาตรา ๑๓ หรือมีข้อความไม่ชัดเจนหรือบกพร่อง ให้นายทะเบียนแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่นายทะเบียนได้รับคำขอจัดตั้งพรรคการเมือง เพื่อให้ดำเนินการแก้ไขภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งจากนายทะเบียน

เมื่อผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองได้แก้ไขเอกสารการขอจัดตั้งพรรคการเมืองให้ถูกต้องและครบถ้วนภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้นายทะเบียนรับจดทะเบียนการตั้งพรรคการเมืองและแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับเอกสารดังกล่าว

ถ้าผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองไม่ดำเนินการแก้ไขเอกสารการขอจัดตั้งพรรคการเมืองตามวรรคหนึ่ง หรือดำเนินการแก้ไขแล้วแต่ยังไม่ถูกต้อง ให้นายทะเบียนสั่งไม่รับจดทะเบียนการตั้งพรรคการเมือง และให้นายทะเบียนแจ้งเป็นหนังสือพร้อมทั้งเหตุผลให้ผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่สั่งไม่รับจดทะเบียนการตั้งพรรคการเมือง”

จากข้อเท็จจริงในคำร้องของผู้ร้อง และคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้อง ฟังเป็นที่ยุติได้ว่า ผู้ร้องได้ยื่นคำร้องขอจัดตั้งพรรคมหาชนต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๔๗ เวลา ๑๑.๓๐ น. ซึ่งเป็นวันเดียวกันกับพรรคราชฎได้ยื่นการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคในรายการชื่อพรรค จาก “พรรคราชฎ” เป็น “พรรคมหาชน” แต่พรรคราชฎได้ยื่นในเวลา ๘.๓๐ น.

การขอเปลี่ยนชื่อพรรคราชฎเป็นชื่อพรรคมหาชน เป็นการแจ้งการเปลี่ยนแปลง ตามมาตรา ๓๓ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ นายทะเบียนพรรคการเมือง ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ได้ดำเนินการตามขั้นตอนข้อบังคับพรรคและมีเอกสารครบถ้วนสมบูรณ์ จึงได้ตอบรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เมื่อวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๔๗

ส่วนกรณีการขอจัดตั้งพรรคมหาชน ขอให้จริงรับฟังต่อไปได้ว่า นายทะเบียนพรรคการเมือง ได้ตรวจสอบเอกสารแล้วเห็นว่า ยังไม่สมบูรณ์จึงมีหนังสือแจ้งในวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๔๗ ให้ทาง ผู้ร้องจัดส่งเอกสารต่าง ๆ ให้ครบถ้วน อันเป็นการดำเนินการตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ดังนี้

๑. จัดส่งรายงานการประชุมจัดตั้งพรรคการเมือง
๒. จัดส่งบัญชีแสดงทรัพย์สินและหนี้สินของพรรคการเมือง
๓. จัดส่งแผนที่แสดงที่ตั้งของสำนักงานใหญ่พรรคการเมือง
๔. ข้อบังคับพรรคการเมืองไม่มีรายการครบถ้วนตามมาตรา ๑๑ ของพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งต้องกำหนดในที่ประชุมจัดตั้งพรรคการเมือง ตามนัยมาตรา ๕ และประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการในการประชุมจัดตั้ง พรรคการเมือง ลงวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๔๑

๕. นโยบายพรรคการเมืองให้อธิบายความหมายของคำว่าปฏิวัติประชาธิปไตยและคำว่า ขอนานาจอปฏิวัติประชาธิปไตย เพื่อความชัดเจน

๖. บัญชีลงลายมือชื่อของผู้เข้าร่วมประชุมตั้งพรรคการเมือง (แบบ พ.ก. ๑) ไม่มีรายชื่อ คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง จำนวน ๓๐ คน

๗. ไม่มีบันทึกประวัติผู้จัดตั้งพรรคการเมือง (แบบ พ.ก. ๒) จำนวน ๔ คน

๘. บัญชีรายชื่อคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง (แบบ พ.ก. ๓) ไม่มีรายชื่อ คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง จำนวน ๑๑ คน

๙. บันทึกประวัติผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง (แบบ พ.ก. ๔) ไม่มี รายชื่อกรรมการบริหารพรรคการเมือง จำนวน ๑ คน และระบุตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคการเมือง ไม่ถูกต้อง จำนวน ๓ คน

๑๐. การลงลายมือชื่อในข้อ ๖ ข้อ ๗ ข้อ ๘ และข้อ ๙ ให้ผู้ปรากฏชื่อลงลายมือชื่อด้วยตนเอง และยังได้แจ้งให้ผู้ร้องทราบว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ตอบรับการเปลี่ยนแปลงของ ข้อบังคับพรรคในรายการชื่อพรรคจากพรรคราษฎรเป็นพรรคมหาชนแล้ว

เมื่อผู้ร้องได้ดำเนินแก้ไขและยื่นต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองอีกครั้งหนึ่ง แต่ไม่ได้แก้ไขชื่อ พรรคมหาชนเป็นชื่ออื่น จึงถือได้ว่าเป็นคำขอจัดตั้งพรรคที่มีชื่อซ้ำกับพรรคมหาชนที่เปลี่ยนจาก พรรคราษฎรและที่ปรากฏอยู่ในทะเบียนพรรคการเมืองแล้ว นายทะเบียนจึงไม่สามารถรับจดทะเบียน พรรคมหาชนตามคำขอของผู้ร้องได้ ทั้งนี้เป็นไปตามมาตรา ๑๕ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๑๔ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

ส่วนข้อโต้แย้งของผู้ร้องว่า นายทะเบียนไม่มีอำนาจรับและตอบรับการเปลี่ยนแปลงชื่อพรรคการเมือง เพราะไม่อาจถือได้ว่า ชื่อพรรคการเมืองเป็นรายการหนึ่งของข้อบังคับพรรคการเมือง การเปลี่ยนแปลง ข้อบังคับพรรคไม่ใช่เป็นการเปลี่ยนแปลงชื่อพรรค และมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ไม่ได้ให้อำนาจแก่นายทะเบียนพรรคการเมืองในการรับและตอบรับ การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนั้น พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ บัญญัติให้ชื่อพรรคการเมืองเป็นรายการหนึ่งของข้อบังคับ พรรคการเมือง และมาตรา ๓๓ ดังกล่าวก็ได้บัญญัติถึงการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคว่าต้องดำเนินการ อย่างไรบ้าง การเปลี่ยนชื่อพรรคจึงถือได้ว่าเป็นการเปลี่ยนข้อบังคับพรรคการเมืองนั่นเอง คำโต้แย้ง ของผู้ร้องในส่วนนี้จึงไม่มีน้ำหนักพอจะรับฟังได้

ส่วนข้อโต้แย้งของผู้ร้องอ้างแนวความคิดทางรัฐศาสตร์ที่การจัดตั้งพรรคการเมืองเป็นเรื่องของ การจัดตั้งนอกรัฐสภา ตามสิทธิของมหาชนนั้น พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๗ ได้ให้สิทธิประชาชนในการจัดตั้งพรรคการเมือง และมาตรา ๓๒๘ ได้บัญญัติให้มีกฎหมายประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การจัดตั้งและการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง กรณีจึงเท่ากับยอมรับสิทธิของบุคคลในการจัดตั้งพรรคการเมืองนอกรัฐสภาที่จริง แต่เมื่อได้มีการจัดตั้งแล้ว ก็จะต้องให้นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมืองเพื่อให้มีฐานะเป็นนิติบุคคล และดำเนินการต่าง ๆ ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ได้ ดังนั้น การจัดตั้งพรรคการเมืองและการรับจดทะเบียน การจัดตั้งพรรคก็ต้องเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

ส่วนข้อโต้แย้งของผู้ร้องที่โต้แย้งว่ารัฐธรรมนูญไม่มีเจตนารมณ์ให้พรรคการเมืองเปลี่ยนแปลง ชื่อพรรคแต่อย่างใดนั้น พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ร้องมิได้หยิบยกบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่บัญญัติมิให้ พรรคการเมืองเปลี่ยนแปลงชื่อพรรค หรือแสดงถึงเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่มีให้พรรคการเมือง

เปลี่ยนแปลงชื่อพรรคให้เห็นอย่างชัดเจน จึงไม่สามารถนำเอาข้อโต้แย้งดังกล่าวมาพิจารณาได้ ส่วนเหตุผลของผู้ร้องที่อ้างว่า การยินยอมให้พรรคการเมืองเปลี่ยนแปลงชื่อพรรคได้นั้นเท่ากับยินยอมให้พรรคเปลี่ยนอุดมการณ์ เมื่อยินยอมให้พรรคเปลี่ยนแปลงอุดมการณ์ได้ พรรคจะขาดความเข้มแข็งในทางอุดมการณ์ ซึ่งไม่ใช่เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญนั้น เป็นการอ้างที่ไม่มีน้ำหนักที่จะรับฟังได้ เพราะไม่มีการหยิบยกบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญขึ้นมาสนับสนุนข้ออ้างดังกล่าว

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า คำสั่งของนายทะเบียนพรรคการเมืองที่ไม่รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคมหาชนนั้นชอบด้วยกฎหมาย เพราะเป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕ แล้ว

ด้วยเหตุผลข้างต้นจึงวินิจฉัยให้ยกคำร้อง

นายสุจิต บุญบงการ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ